

MICHAŁ P. ZIEMIAK

PATRYK PIĄTKOWSKI

<https://doi.org/10.33995/wu2020.4.6>

Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2020 roku (III CZP 90/19)

Zagadnienie VAT w odszkodowaniach wypłacanych przez zakłady ubezpieczeń doczekało się dość porażającej liczby orzeczeń sądowych oraz pewnych opracowań naukowych. Głosowaną uchwałą swoje stanowisko w tym zakresie zajął także Sąd Najwyższy, przyjmując, że odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, przysługujące leasingobiorcy w związku z poniesieniem wydatków na naprawę uszkodzonego pojazdu będącego przedmiotem leasingu, obejmuje kwotę podatku od towarów i usług w zakresie, w jakim nie może on obniżyć podatku od niego należnego o kwotę podatku zapłaconego. Celem niniejszej glosy jest próba krytycznej analizy rozstrzygnięcia SN.

Słowa kluczowe: odszkodowanie, VAT, OC PPM, leasing, SN.

1. Motywy rozstrzygnięcia SN

Głosowana uchwała zapadła na skutek pytania prawnego jednego z sądów okręgowych o treści: „Czy odszkodowanie z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych należne leasingobiorcy pojazdu, który zlecił wykonanie naprawy powypadkowej, a któremu przysługuje na podstawie art. 86a ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług¹ prawo do odliczenia wyłącznie 50% podatku VAT naliczonego od wydatków związanych z pojazdami samochodowymi, obejmuje podatek VAT w części, w jakiej leasingobiorca nie jest uprawniony do jego odliczenia?”. Sąd rejonowy zasądził od ubezpieczyciela na rzecz powoda kwotę 1 997,61 zł z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania. Przedmiotem sporu było nabyte w drodze przelewu wierzytelności roszczenie leasingobiorcy (a nie leasingodawcy)

1. Tekst jedn. Dz. U. 2020, poz. 106, 568, 1065, 1106, 1747 [dalej: u.p.t.u.].

o naprawienie szkody wynikającej z konieczności poniesienia kosztów usługi naprawy pojazdu w zakresie podatku od towarów i usług, których nie mógł odliczyć od wydatków na pojazdy samochodowe. Powód naprawił uszkodzony pojazd za kwotę brutto 18 980 zł (netto 15 431,44 zł). Wystawił fakturę na leasingobiorcę, który zlecił mu naprawę i miał możliwość odliczenia jedynie 50% podatku od towarów i usług z tytułu wydatków na pojazdy samochodowe. Ubezpieczyciel zwrócił leasingobiorcy koszty naprawy pojazdu w kwocie 15 431,44 zł, odmawiając jednak wypłaty podatku od towarów i usług w części, w jakiej był zobligowany go zapłacić. Leasingodawca był właścicielem pojazdu, jednak w związku z jego oddaniem w leasing miał nie ponosić kosztów naprawy i nie został wskazany jako nabywca usługi naprawy pojazdu na fakturze VAT wystawionej przez powoda. Uwzględniając powództwo, sąd rejonowy uznał, że szkoda powstała w majątku leasingobiorcy, na którego została wystawiona faktura na naprawę pojazdu. Skoro to leasingobiorca był nabywcą usługi, na koszt której składał się podatek od towarów i usług, a nie ma on możliwości odliczenia go w całości, to odszkodowanie obejmuje także kwotę podatku od towarów i usług w takim zakresie, w jakim nie mógł być on objęty odliczeniem. Odrzucił pogląd, że w takiej sytuacji faktura powinna być wystawiona na właściciela pojazdu (leasingodawcę). Miał na względzie, że skoro koszty naprawy w przypadku szkody częściowej pokrywa korzystający z pojazdu leasingobiorca, to leasingodawca nie ma możliwości ujęcia w kosztach prowadzonej działalności gospodarczej faktury za naprawę samochodu i rozliczenia podatku od towarów i usług. Podczas rozpoznawania apelacji pozwanego ubezpieczyciela sąd okręgowy powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w zagadnieniu prawnym, przedstawionym Sądowi Najwyższemu.

Odpowiadając na pytanie prawne, SN przyjął, że **odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego, przysługujące leasingobiorcy w związku z poniesieniem wydatków na naprawę uszkodzonego pojazdu będącego przedmiotem leasingu, obejmuje kwotę podatku od towarów i usług w zakresie, w jakim nie może on obniżyć podatku od niego należnego o kwotę podatku zapłaconego.**

Zdaniem SN poszkodowanym jest podmiot, który doznał szkody pozostającej w związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym wbrew swojej woli. W przypadku szkody majątkowej nie może być on każdorazowo identyfikowany z właścicielem rzeczy, który – w zakresie przyznanym mu przez ustawę – może przenieść swoje uprawnienie do korzystania z rzeczy na inny podmiot. Jeżeli szkoda będzie polegała na zniszczeniu rzeczy, jej uszkodzeniu czy obniżeniu jej wartości, to poszkodowanym może być jedynie właściciel rzeczy, to w jego majątku dochodzi bowiem do uszczerbku. Jednak jeżeli szkoda nie polega na zmniejszeniu wartości uszkodzonego pojazdu i nie dotyczy uszkodzenia pojazdu wycenianego w oparciu o hipotetyczny koszt naprawy, możliwe jest wykazanie powstania szkody po stronie posiadacza zależnego pojazdu. Posiadaczem zależnym pojazdu mechanicznego będzie osoba, która włada nim w zakresie innego prawa niż prawo własności. Przy szkodach następczych, np. niemożności korzystania z pojazdu (koszty najmu pojazdu zastępczego) czy poniesieniu wydatków na naprawę uszkodzonego pojazdu przy szkodzie częściowej, poszkodowanym z umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może być również posiadacz zależny pojazdu. O tym, kto jest poszkodowanym, rozstrzygają konkretne okoliczności faktyczne sprawy.

Szkoda majątkowa – w sprawie, w której przedstawiono zagadnienie prawne – nie polega zdaniem SN na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie mienia, a na jego naprawieniu z uwagi na zobowiązanie z umowy leasingu. Szkoda w tym ujęciu powstaje zatem w majątku posiadacza zależnego, a nie właściciela pojazdu, i nie polega na zmniejszeniu wartości uszkodzonego lub zniszczonego

pojazdu lub na jego pełnej utracie. Odróżnienia w tym kontekście wymaga dochodzenie przez właściciela pojazdu odszkodowania w postaci hipotetycznych kosztów naprawy pojazdu od szkody w postaci następczej płatności za naprawę poniesionej przez leasingobiorcę. W przypadku szkody w pojeździe mechanicznym oddanym w leasing nie można zatem abstrahować od istoty umowy leasingu, w ramach której to wyłącznie korzystający (leasingobiorca), a nie finansujący (leasingodawca), jest uprawniony do korzystania z rzeczy. Obowiązkiem leasingobiorcy (korzystającego) jest utrzymywanie rzeczy będącej przedmiotem leasingu w należyтым stanie, dokonywanie jej konserwacji i napraw niezbędnych do zachowania rzeczy w stanie nie pogorszonym z uwzględnieniem jej zużycia wskutek prawidłowego używania oraz ponoszenia ciężarów związanych z własnością lub posiadaniem rzeczy (art. 709⁷ § 1 Kodeksu cywilnego²). Rezultatem naruszenia tego obowiązku jest możliwość wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu (art. 709¹¹ k.c.) przy zastosowaniu konsekwencji z art. 709¹⁵ k.c. Przy takim ukształtowaniu umowy leasingu finansujący pełni rolę jedynie podmiotu kredytującego, a korzystający ma uprawnienie do wyłącznego korzystania z rzeczy i ponosi wszelkie koszty jej utrzymania oraz ciężary obciążające właściciela. Skoro leasingobiorca zleca, zgodnie ze spoczywającym na nim obowiązkiem ustawowym, naprawę uszkodzonego na skutek wypadku komunikacyjnego pojazdu mechanicznego i ponosi wydatki z tym związane, to należy go traktować jako poszkodowanego. **W przypadku, gdy szkoda częściowa została wyrządzona w pojeździe mechanicznym będącym przedmiotem leasingu, istnieje adekwatny związek przyczynowy między zdarzeniem wyrządzającym szkodę w majątku finansującego, a powstaniem obowiązku korzystającego (leasingobiorcy) dokonania naprawy pojazdu we własnym imieniu i na własny rachunek.** Analogiczna sytuacja wystąpi, gdy korzystający zostanie pozbawiony możliwości używania pojazdu będącego przedmiotem umowy leasingu, co będzie skutkowało powstaniem roszczenia o pokrycie (zwrot) kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Dalej SN zauważa, że jedynie odbiorca usługi jest uprawniony do ewentualnego odliczenia podatku od towarów i usług w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych (art. 86 ust. 1 u.p.t.u.). Jeżeli pojazd samochodowy jest wykorzystywany wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej podatnika, podlegającej opodatkowaniu podatkiem VAT, przysługuje mu prawo do pełnego odliczenia tego podatku od kosztów naprawy powypadkowej (art. 86a ust. 1 u.p.t.u.). W przypadku natomiast, gdy dany pojazd jest wykorzystywany zarówno do celów działalności gospodarczej, jak i celów prywatnych podatnika, to przysługuje mu jedynie prawo do odliczenia podatku VAT w kwocie stanowiącej 50% podatku, wynikającej z otrzymanej faktury za naprawę pojazdu (art. 86a ust. 1 u.p.t.u.).

Ostatecznie więc zdaniem SN:

- W sytuacji, gdy leasingobiorca jako podmiot wyłącznie uprawniony do korzystania z pojazdu i jednocześnie zobowiązany do utrzymania uszkodzonego pojazdu w należyтым stanie pokrywa koszty usług naprawczych, w skład których wchodzi podatek od towarów i usług, to jest on poszkodowanym. W konsekwencji to jego możliwości odliczenia podatku od towarów i usług decydują o tym, czy i w jakim zakresie odszkodowanie może być pomniejszone o podatek VAT. Skoro finansujący przekazuje pojazd do wyłącznego korzystania leasingobiorcy, nie ponosi kosztów jego naprawy i nie jest nabywcą usługi opodatkowanej podatkiem od towarów i usług. Okoliczność, że ma on status podatnika podatku VAT, jest pozbawiona istotnego znaczenia.

2. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz. U. 2020, poz. 1740, dalej: k.c.).

- Przeciwny pogląd byłby sprzeczny z zasadą pełnej kompensacji szkody (art. 361 § 2 k.c.), funkcjami i celem ubezpieczenia OC i skutkowałby przerzuceniem na poszkodowanego ciężaru pokrycia części kwoty wydatkowanej na naprawę samochodu. Utrudniałby również realizację ustawowych obowiązków korzystającego, różnicował sytuację poszkodowanych podatników podatku od towarów i usług w ujęciu konstytucyjnym, a jego akceptacja mogłaby skutkować iluzorycznością ochrony ubezpieczeniowej w niektórych przypadkach. Skoro to leasingobiorca jest nabywcą usługi opodatkowanej podatkiem od towarów i usług, to finansujący nie może ująć w kosztach prowadzonej działalności gospodarczej wystawionej na korzystającego faktury, w tym ujętego w niej podatku VAT. Między stronami umowy leasingu nie ma zatem możliwości ani potrzeby rozliczenia części poniesionej przez korzystającego szkody w postaci ujętego w fakturze podatku od towarów i usług. Odrzucić należy stanowisko, jako zbędnie komplikujące praktykę obrotu i sprzeczne z istotą uprawnień leasingobiorcy do wyłącznego korzystania z rzeczy oraz spoczywających na niego obowiązkach (art. 7097 § 1 k.c.), że faktury za usługi naprawcze powinny być każdorazowo wystawiane na finansującego, jako właściciela uszkodzonego pojazdu – nie on bowiem jest zobowiązany do ponoszenia kosztów likwidacji szkody częściowej w oddanym w leasing pojeździe.

2. Krytyka rozstrzygnięcia SN

Ze stanowiskiem SN zajęтым w glosowanym orzeczeniu nie sposób zgodzić się przede wszystkim z następujących powodów.

Po pierwsze, krytyce należy poddać stwierdzenie SN wskazujące na podmiot poszkodowany w przypadku uszkodzenia pojazdu będącego przedmiotem umowy leasingu. Sąd wskazał, że w przypadku szkody majątkowej poszkodowany nie może być każdorazowo identyfikowany z właścicielem rzeczy, który – w zakresie przyznanym mu przez ustawę – może przenieść swoje uprawnienie do korzystania z rzeczy na inny podmiot (tj. posiadacza zależnego czyli leasingobiorcy). Zatem poszkodowanym, w ocenie SN, może być posiadacz zależny (leasingobiorca). Sąd powielił argumentację Rzecznika Finansowego (RF), zdaniem którego poszkodowanym w zakresie uszkodzonego pojazdu (jako straty rzeczywiście) może być również leasingobiorca z uwagi, że jest on poszkodowanym w przypadku utraconych korzyści³. Zdaniem SN oraz RF nie można wykluczyć, iż także posiadacz zależny (w tym przypadku leasingobiorca) może „przynajmniej z założenia posiadać status strony poszkodowanej”⁴. **Powyższa teza jest zasadna wyłącznie w przypadku utraconych korzyści albo wydatków poniesionych w następstwie zdarzenia wywołującego szkodę. np. w postaci kosztów holowania, zabezpieczenia pojazdu po szkodzie czy kosztów najmu pojazdu zastępczego**⁵. Powyższy rodzaj szkód zezwala bowiem na wskazanie jako poszkodowanego leasingobiorcy, gdyż dochodzi wówczas do uszczerplenia jego majątku. W ocenie autorów nie należy jednak analogicznie stosować wskazania jako podmiotu poszkodowanego

3. *Analiza Rzecznika Finansowego z dnia 23 maja 2018 r.*, Warszawa 2018, https://rf.gov.pl/pdf/Analiza_RF_VAT_leasing.pdf [dostęp: 22.12.2020].

4. *Ibidem*, s. 5.

5. W tym zakresie zob. m.in. W. Warkałto, *Odpowiedzialność odszkodowawcza. Funkcje, rodzaje, granice*, PWN, Warszawa 1972, s. 131 czy M. Kaliński, *Szkoda na mieniu i jej naprawienie*, CH Beck, Warszawa 2011, s. 268.

leasingobiorcy w przypadku, gdy mamy do czynienia z rodzajem szkody w postaci *damnum emergens*, tj. kosztów naprawy samego pojazdu. Koszty naprawy uszkodzonego pojazdu, których dotyczy problematyka VAT, odpowiadają wysokości szkody na pojeździe, która powstała w majątku właściciela pojazdu. Zatem przy powstaniu straty rzeczywiście (uszkodzeniu lub zniszczeniu pojazdu) poszkodowanym może być wyłącznie właściciel uszkodzonego czy zniszczonego mienia, a więc leasingodawca. Nierozumiiałym i pozostającym w opozycji do treści art. 361 § 2 k.c. jest automatyczne twierdzenie, że poszkodowanym w przypadku uszkodzenia pojazdu może nie być jego właściciel. To bezpośrednio w majątku właściciela pojazdu (leasingodawcy) powstaje szkoda, mająca postać uszkodzenia pojazdu, *ergo* powstałe pasywa nie mogą być odnoszone do majątku leasingobiorcy jako posiadacza zależnego. **Ostatecznie przyjęć trzeba, że w przypadku pojazdów będących przedmiotem leasingu szkody wynikające z ich uszkodzenia mają charakter niejednorodny, a obciążać mogą obie strony umowy leasingu. Sam fakt przeniesienia posiadania nie może zaś jednoznacznie przesądzać o statusie leasingobiorcy jako poszkodowanego.** W tym miejscu przypomnieć należy wnioski płynące z uzasadnienia uchwały SN z dnia 22 kwietnia 2005 roku (III CZP 99/04)⁶. W orzeczeniu tym SN prawidłowo stwierdził bowiem, że w razie wyrządzenia szkody wskutek kolizji dwóch pojazdów mechanicznych stanowiących przedmiot własności tego samego podmiotu (banku, finansującego), ale będących w posiadaniu zależnym dwóch różnych kontrahentów tego samego właściciela (i zarazem posiadacza samoistnego), poszkodowanym jest zawsze właściciel obu pojazdów. To w jego majątku powstaje uszczerbek spowodowany uszkodzeniem lub zniszczeniem pojazdów. Możliwe byłoby też wykazanie powstania szkody po stronie posiadacza zależnego pojazdu, niemającej jednak postaci zmniejszenia wartości zniszczonego lub uszkodzonego pojazdu, lecz utraty korzyści wskutek braku możliwości korzystania z niego przez określony czas. **W świetle przytoczonej uchwały nieistotne pozostaje, kto zlecił naprawę uszkodzonego pojazdu. Istotne jest zaś to, że naprawa służy restytucji majątku właściciela pojazdu, którym przez cały okres trwania umowy leasingu pozostaje leasingodawca.** Dopóki bowiem nie dojdzie do nabycia własności pojazdu (np. na skutek tzw. wykupu po zakończeniu okresu leasingu), korzystający posiada wyłącznie prawo o charakterze względnym do użytkowania pojazdu skutecznie względem finansującego.

Po drugiej, kolejną kwestią poruszoną przez Sąd jest treść art. 709¹ k.c., zgodnie z którym przez umowę leasingu finansujący zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego⁷. Z niniejszego przepisu wynika, że przez cały okres trwania umowy leasingu właścicielem rzeczy pozostaje leasingodawca. W uzasadnieniu glosowanego orzeczenia Sądu Najwyższego przywołany został argument, zgodnie z którym: skoro na podstawie art. 709⁷ § 1 k.c. leasingobiorca zobowiązany jest do utrzymywania rzeczy będącej przedmiotem leasingu w należytym stanie, dokonywania jego konserwacji i napraw niezbędnych do zachowania rzeczy w stanie nie-pogorszonym z uwzględnieniem jej zużycia wskutek prawidłowego używania oraz ponoszenia ciężarów związanych z własnością lub posiadaniem rzeczy, zobowiązany jest on również do naprawy szkody w ramach ustawowego obowiązku wynikającego z powyższego przepisu k.c. Sąd

6. OSNC 2005, nr 10, poz. 166.

Najwyższy założył, że zlecenie naprawy pojazdu wskutek powstałej szkody przez leasingobiorcę wynika ze spoczywającego na nim obowiązku ustawowego utrzymania mienia w stanie nie pogorszonym, co w ocenie autorów jest niezgodne z istotą art. 709⁷ § 1 k.c. Wskazać bowiem trzeba, że obowiązki wynikające z art. 709⁷ § 1 k.c. należy odnosić wyłącznie do bieżącego utrzymania rzeczy podczas jej eksploatacji oraz dbania o jej stan (w tym jego niepogarszanie). Przepis ten nie ma zastosowania do zlecenia przez leasingobiorcę naprawy pojazdu po szkodzie z uwagi na to, że powstanie szkody nie jest związane z bieżącą eksploatacją. Co więcej, w przypadku postępowania likwidacyjnego prowadzonego z umowy ubezpieczenia OC za szkodę będzie odpowiedzialny podmiot trzeci, nie zaś leasingobiorca zobowiązany do niepogarszania stanu pojazdu. Powstanie zatem nowy stosunek zobowiązania pomiędzy sprawcą szkody a właścicielem uszkodzonego pojazdu. Tym samym raz jeszcze podkreślić należy, że **obowiązek utrzymywania rzeczy w należytym stanie, w szczególności poprzez dokonywanie jej konserwacji i napraw niezbędnych do zachowania rzeczy w stanie nie pogorszonym, nie dotyczy jednak napraw szkód wyrządzonych w przedmiocie leasingu przez osoby trzecie.** Za takie uszkodzenia przedmiotu leasingu leasingobiorca nie odpowiada⁷.

Po trzecie, odnieść się należy również do twierdzenia SN, zgodnie z którym szkoda nie polega na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie mienia, a na jego naprawieniu z uwagi na zobowiązanie z umowy leasingu. W ocenie Sądu szkoda w tym ujęciu powstaje zatem w majątku posiadacza zależnego, a nie właściciela pojazdu, i nie polega na zmniejszeniu wartości uszkodzonego lub zniszczonego pojazdu lub jego pełnej utracie. Ze stanowiskiem takim nie sposób się zgodzić. **Otóż odpowiedzialność ubezpieczyciela OC nie obejmuje szkód związanych ze zwiększeniem pasywów po stronie korzystającego, które są związane ze zleceniem naprawy uszkodzonego pojazdu⁸.** Wskazane pasywa podlegają rozliczeniu między korzystającym a finansującym w ramach łączącej strony umowy leasingu. Okoliczności tych nie zmieniają także występujące często w praktyce postanowienia umowy leasingu łączącej finansującego (leasingodawcę) z korzystającym (leasingobiorcą). Chodzi tu m.in. o klauzule, zgodnie z którymi korzystający, w przypadku szkody częściowej, niezwłocznie zleca naprawienie przedmiotu warsztatowi naprawczemu oraz dokonuje czynności związanych z likwidacją szkody wymaganych przez ubezpieczyciela⁹. Dla podmiotu trzeciego (tj. ubezpieczyciela) nie może mieć znaczenia, jakie są bezpośrednie stosunki, a tym samym zasady rozliczenia między stronami umowy. Naprawienie szkody w majątku leasingodawcy samodzielnie przez posiadacza pojazdu nie ma więc wpływu na sytuację prawną ubezpieczyciela i zakres jego odpowiedzialności względem posiadacza wynikającej z umowy ubezpieczenia. Bez znaczenia jest także fakt, iż faktura została wystawiona na rzecz korzystającego. **Wystawienie faktury VAT nie determinuje statusu poszkodowanego, ani też nie zobowiązuje korzystającego do odliczenia podatku od towarów i usług, w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych [art. 86 ust. 1 u.p.t.u.].** Jest to

7. K. Kopczyńska-Pieczniak, *Komentarz do art. 709¹ kodeksu cywilnego*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część szczególna*, [red.] A. Kidyba, LEX 587286575.

8. Zob. m.in. wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 9 lipca 2018 r. (sygn. VIII GC 672/18, LEX nr 2668318).

9. Czy też klauzule nakładające na leasingobiorcę obowiązek otrzymywania pojazdu w należytym stanie, dokonywania (w ASO) na własny koszt przeglądów, konserwacji i napraw pojazdu, które byłyby niezbędne do zachowania pojazdu w stanie nie pogorszonym, z uwzględnieniem jego zużycia wskutek prawidłowego używania.

wyłącznie uprawnienie, z którego podmiot ten może, ale nie musi, skorzystać. Wystawienie faktury dokumentuje zaś jedynie transakcję pomiędzy leasingobiorcą a warsztatem.

Podsumowanie

Wbrew stanowisku SN, w przypadku szkód w pojazdach będących przedmiotem leasingu, podmiotem posiadającym status poszkodowanego będzie zawsze leasingodawca. Leasingobiorcy status ten przysługiwać może w zakresie np. utraconych korzyści. Tym samym zagadnienie uwzględniania czy też nie VAT w wypłacanym odszkodowaniu winno być rozstrzygane w uzależnieniu od tego, czy leasingodawcy przysługuje prawo do odliczenia naliczonego VAT. Trzeba pamiętać, że zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 u.p.t.u. opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlegają: odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Z kolei w myśl art. 7 ust. 1 pkt 2 przez dostawę towarów, o której mowa powyżej, rozumie się przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel, w tym również wydania towarów na podstawie umowy dzierżawy, najmu, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze, zawartej na czas określony lub umowy sprzedaży na warunkach odroczonej płatności, jeżeli umowa przewiduje, że w następstwie normalnych zdarzeń przewidzianych tą umową lub z chwilą zapłaty ostatniej raty prawo własności zostanie przeniesione. Wynika z tego, iż umowa leasingu jest przez przepisy ustawy traktowana jak umowa o dostawę towarów, co skutkuje przyjęciem, iż podlega ona opodatkowaniu podatkiem VAT. Tym samym to finansujący jest rzeczywistym poszkodowanym, spełniającym jednocześnie warunki do wypłaty odszkodowania bez podatku VAT.

Wykaz źródeł

Analiza Rzecznika Finansowego z dnia 23 maja 2018 r., Warszawa 2018.

Kaliński M., *Szkoda na mieniu i jej naprawienie*, CH Beck, Warszawa 2011

Kopaczyńska-Pieczniak K., *Komentarz do art. 709¹ Kodeksu cywilnego*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część szczegółowa*, Kidyba A. [red.], LEX 587286575.

Warkało W., *Odpowiedzialność odszkodowawcza. Funkcje, rodzaje, granice*, PWN, Warszawa 1972,

Gloss to the Supreme Court resolution of September 11th, 2020 [III CZP 90/19]

The issue of VAT in compensations paid by insurance companies has been a subject of fairly large number of court decisions and certain scientific studies. The Supreme Court also adopted a position in this respect, assuming that the compensation due from compulsory civil liability insurance of motor vehicle owners, due to the lessee in connection with the expenses incurred for the repair of a damaged leased vehicle, includes the amount of tax on goods and services in the scope of in which he cannot reduce the tax due on him by the amount of tax paid. The purpose of this gloss is an attempt at a critical analysis of the Supreme Court's decision.

Key words: leasing, compensation, VAT, compulsory civil liability insurance of motor vehicle owners, Supreme Court.

DR MICHAŁ P. ZIEMIAK – adiunkt w Katedrze Prawa Ubezpieczeniowego i Medycznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, radca prawny.

mpz@umk.pl

ORCID: 0000-0001-8543-9458

PATRYK PIĄTKOWSKI – doktorant w Katedrze Prawa Ubezpieczeniowego i Medycznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, broker ubezpieczeniowy – specjalista ds. likwidacji szkód.

patryk.p@doktorant.umk.pl

ORCID: 0000-0002-7926-2243